Бүхы ертөнцөдэй пролетариндэ, нэгэлэгтэй

Буряат-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 178 (5618)
СЕНТЯБРИЙН 7
ВТОРНИК
1948 он

сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

НЭГЭДЭХИ НЮУРТА:

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович Сталинда эльгээгдэһэн рапортнууд.

АНДРЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ЖДАНОВАЙ ДУРАСХААЛДА:

Ахадуугэй компартинуудай ба харшин гүрэнүүдэй ажал-ябуулагшадай телеграмманууд ба бэшэгүүд.

ХОЕРДОХИ НЮУРТА:

А. Звягин.—Таряа тушаалгые гүнзэгы таһалдалда оруулһан аймаг.

Ж. Батуев.—Адуушын ашагта ажал.

ГУРБАДАХИ НЮУРТА:

П. Хамаганов. — Идеологическа хүдэлмэриин шухала участок.

А. Кауров. — Коммунистнуудые большевистскөөр хүмүүжүүлгын һургуули.

Л. Бондаренко.—Һайн аша үрэтэй агитаци.

М. Нимаев.—Ингэжэ партийнэ хүсэрэ хубаарилаа.

Агитатор —Ажалые өмхидхэгшэ иун.

ДҮРБЭДЭХИ НЮУРТА:

Дольеон Мэдасон.—Зүгын городогой комендантында.

Һургуулийн наһа гүйсөөгүйшүүлые һайнаар хүмүүжүүлхэ.

Нүхэр А. А. Ждановай сагһаа урид наһа бэрэһэн түхэйдэ бүхы далхэйн ажалшад шанална.

Советскэ идеологиие арюун сэбэр байлгаха

«Звезда» ба «Ленинград» журналнуд тухай, «Ехэ ажабайдал» гэһэн кино-филым болон драматическа театрнуудай репертуар тухай ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй постановлениудай гараһаар хоёр жэл болобо. Эдэ түүхэтэ документнууд, нэн удэзнь гараһан «Агууехэ хэбэрисэлэн» гэһэн опера тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, философиин аэуудалаар болоһон дискуссиин дүнгүүд болон мэнэ һаяхан гаргаһан, Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхсоюзна хүдөө ажахын Академиин сессиин хүдэлмэринүүдэй дүнгүүд болбол бүхы идеологическа хүдэлмэринүүдэй тодо һонор заабари, программа болоно.

Идеологическа фронтын олонтоотой хүдэлмэрилөгшэдэй армиг ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй гайхамшагта тогтоолнуудые бэелүүлэн, урагшаа-нилээд дабшалтанууд болоон байна. 1948 ондо литературе, һуугжэм ба искусствын эрхим мэргэжэлнүүдэй олохон авторнуудта Сталинска шангуудые олгоһон ябадал өнөөн тухай гэршэлэн батална. Советскэ литература, хуугжэм болон искусство хадаа советскэ патриотическые маттаһан, манай мүнөө үеын байдалые гүнзэгыгөөр харагулһан, Эхэ орондоо, арад зондоо шагнал дуралалые хүмүүжүүлхэ үндэн олон һайн-һайн зохеолнуудые бэлэглэжэ байна.

Тэрэшэлэн манай Бурят-Монголой идеологическа фронтын хүдэлмэрилөгшэд өөдэдынгөө ажал хүдэлмэриндэ зарим хэды амжалтануудые түйлэһэн байна. Идеологическа хүдэлмэриин асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолнуудай гараһанһаа хойшо манай эрхим урэнзохеолшод Хоца Шансараев, Цэдэн Галсанов, Жамсо Цэгмэдов ба бусад нилээд олон, удаа һайнтай зохеолнуудые арадтаа үзүүлэ. Театрнуудай репертуараараа мүнөө сагай байдалые харуулхэ хүсэнэ түрүүшын алхам хэгдэбэ. Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэлэй хүдэлмэриндэ һаһа һайн хубилалтанууд хэгдэ: һүүлэй хэдэн һарэнүүд соо «ВКП(б)-гэй түүхын үндэсэн курс» бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдаа. В. И. Ленин ба И. В. Сталинай эрхим зохеолнууд хэблэгдээ. И. В. Сталинай Хүрэнгы биографи мүнөө хэблэгдэхээр бэлэдхэгдэжэ байна.

Партийна организациинууд өөһэдынгөө зэргэнүүдэй дунда, мүн ажалшад нийтын дунда идеологическа хүдэлмэриин далайсые, тэрэнэй шанарые нилээд һайжаруулһан байна.

Идеологическа асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолнууд болбол литературые, мүн бусад идеологическа участокнуудые буржуазно-националистическэ ба бэшэ бэшэ хазагайралтанууда болон эдэ хазагайралтанууд тараахые һэдэгшэдээ сэрэгэн арюудахаа гэжэ манай культура ба искусствын хүдэлмэрилөгшэдэ заагаһан байна.

Манай областной партийна организаци, идеологическа фронтын хүдэлмэрилөгшэд болбол ленинско-сталинска Центральна Комитедэй заагаһан сэбэр, советскэ идеологиин арюун сэбэрые хангаха ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

Зүгөөр энэ хэгдэһэн юумэнүүд дээрэ ажалшан арад нийтын дунда ябуулгадаг идеологическа хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй хэмжээе, далайсые үргэн ехэ болгохо түрүүшын алхам алхамуудые хэгдэнэ.

Советскэ арад болбол манай хүдэлэй үеын сталинска табиг-ные дүрбэн жэлдэ гүйсэдхэхын түлөө эршэмтэйгөөр тэмцэжэ, социализмдаа коммунизмда дамжан орохо үеын гайхамшагта зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэ үедэ ажалшадые коммунистическэ хүмүүжүүлгын хөрэг, хүнэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха ябадал түйлай ехэ удхашанартэй болоно.

Литература, искусство ба бусад идеологическа участогуудай хүдэлмэрилөгшэдэй урда партиар табигдаһан ехэ ехэ зорилгонуудые үндэр хэмжээндэ бэелүүлхын тулада ушөө ехэ юумэнүүд хэгдэхэ ёһотой. Манай Бурят-Монголой уранзохеолшод мүнөө үеын агууехэ байдалые харуулха талаар нилээд эрьесэ хэбэшье, социалистическэ ажалай шэнэ хүнүүдые, советскэ хүмүүн-ые, тэдэнэй шэнэ шэнэ арюун һайһан шанарнуудые, мүн хүнүүдэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдтэй тэмцэлые уран һайханаар, үндэр идейнэ хэмжээтэйгөөр харуулһан зохеолнуудые үшөө олоор үгөөгүй байна.

Пом хэблэлэй хүдэлмэрилөгшэдэ илангаяа ехэ эрилтэнүүд табигдана. Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл өөрынгөө хүдэлмэриндэ нилээд һайжаралта оруулһан байбашье, пом хэблэлнүүдэй идейнэ шанарые дээшэлүүлхэ талаар ехэнүүд дутуунуудтай байна.

Арад зонойнгоо үмэнэ манай композиторнууд, театрнууд болон искусствын бусад хүдэлмэрилөгшэд тон ехэ үритэй байнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Дуун гээшэ хүнүүдэд идеологическа нүлөөлгын зэбсэгүүдэй нэгэн мүн. Тоёд дэбдэрэ манай композиторнууд нэгэшье һайн дуу зохеогоодуй. Сталинска шагай лауреатуудай эрхим дуунуудай үгэ бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулжа, тэдэ дуунуудые арад зонюй дунда дэлгэрүүлхэ талаар радиокомитет, филармони, композиторнуудай ба уранзохеолшодой Союзуул бүри юушье хэгэгүй байха юм. Тиимэ дээрэһээ зарим ушаргуудта хуушаршаһан, мүн удхаараа хоротойшье дуунуудые дуулаха ябадал үзэгдэнэ. Ажалшадай үрэнһайханай самодеятельностиин репертуар заримдаа тон үтытэй ба идейнэ талаараа доодо хэмжээндэ байна.

Советскэ идеологиин арюун сэбэр байхын түлөө тэмцэл үдэр бүри шангадаха ёһотой. Энээнэй тула эгээн түрүүндэ манай кадрнууд, идеологическа хүдэлмэрилөгшэд марксизм-ленинизмын теориие гүнзэгыгөөр шудалха үзэлгэтэй.

Идеологическа хүдэлмэриин зорилгонуудые «Звезда» ба «Ленинград» журналнууд тухай эрилтэ соогоо нүхэр Жданов тон тодорхойгоор хэлээ һэн: «Залуу советскэ үеэн болбол социалистическэ советскэ байгуулалтын хүсэ шадалые бүхэжүүлхэ, советскэ обществын хүдэлгэхы хүсэнүүдые манай энхэ баян байдалда культурые шэнээр, гайхамшагаар һалбаруулхын тула бүрин хүсэд хэрэглэхэ ушартай. Эдэ агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула, залуу үеэн болбол шэн хатуугаар, хүхюу зоригтойгоор, бэрхэшээлнүүдһээ айдагүйгөөр, эдэ бэрхэшээлнүүдые үгтэн ошожэ, дабжа шадалгаар хүмүүжүүлэгдэхэ ёһотой».

Энэ агууехэ зорилгые шиидхэлгэдэ, советскэ идеологиин арюун байхан байхын түлөө тэмцэлдэ культура, искусство ба бүхы идеологическа хүдэлмэрилөгшэдэй ажалябуулгань бүрин зорюулагдаха ушартай.

ВЦСПС-эй Президиумдэ

Профессиональна союзуудай Советүүдые тогтоохо тухай

Республикануудта, хизаарнуудта ба областьнуудта профессиональна союзуудай республиканска, хизаарнуудай ба областной Советүүдые тогтоохо гэжэ ВЦСПС-эй Президиум шийдэбэ.

Профессиональна союзуудай Советүүд болбол союзуу хоорондын хөдөө-ябуулганууде бэелүүлхэ гүрэнэй түсэбые предприятиинуудай дүргэхэ ба үйлдэрэн дүрэмэй түлөө социалистическэ мүрөөсөө дэлгэрүүлэхэ, хүдэлмэриндэ сэбэрлэгшэлэй материальнэ-культурай бадаг культурна хэнгаргалай хэрэгые сэдэлгүй һайжаруулха ябадалда, профсоюзна хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолхэ ба дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ, союзууд хоорондын культурна ба физкультурна эмин-зүргэлүүдэ хүтэлэри бэелүүлхэ ябадалда зорюулагдаһан, хизаарай, республикын ба областьнин профессиональна организациинуудай хамтын ябуулганууде ударидаха бэлиг.

Республикануудта, хизаарнуудта ба областьнуудта профессиональна союзуудай Советүүдэй һунгалтанууда бэлдэхэмэй тулада эмхидхэлэй бюро байгуулагдаха болоно.

(ТАСС).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Гродненско областиин колхозууд, совхозууд ба таряашадай ажалынууд тарялабэлэдхэлэйнгөө гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар өлидхэнэбди. Үнэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 183 мянган пуд үлүү эхэ тарыан гүрэндэ тушаагдаба.

Гродненско областиин колхозууд, совхозууд ба таряашадай ажахынууд түсэбһөө гадуур 120 мянган пуудһээ бага бэшэ таряа гүрэндөө тушааха уялга абаба.

Белоруссиин КП(б)-гэй Гродненско Обкомой секретарь П. КАЛИНИН.
Ажалшадай депутадуудай Гродненско областной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ф. ЛЯХОВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын түлөөлэгшэ Ф. СЕДЕНКО.
Хүдөө ажахын областной Управлениин начальник Г. ПАЗУХИН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Харьковска областиин колхозууд ба совхозууд таряабэлэдхэлэйнгөө гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, 1948 оной августын 28-да дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар өлидхэнэбди. Областиин колхозууд ба совхозууд энэ жэлдэ дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 8.824 мянган пуud үлүү эхэ таряа гүрэндэ тушаагаа. Үнэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 8.624 мянган пуud үлүү эхэ шэнинсэ тушаагдаба. Шэнинсэ гүрэндэ тушааха түсэб 154 процент, хара таряа тушааха түсэб 120 процент дүүргэгдэбэ. Бүхы бэлэдхэгдэһэн таряан соо һоо эдэ-хоолой культуранууд—шэнинсэ ба хара таряан 94 процент тушаагдаа.

Харьковска областиин колхозууд ба совхозууд Ростовско ба Краснодарска таряашадай урялда харюу болгон түсэбһөө гадуур 2 миллион пуудһээ бага бэшэ таряа гүрэндөө тушааха уялга абаба. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин, Таниие найдуулнабди.

Украинын КП(б)-гэй Харьковска Обкомой секретарь Б. КОВАЛЬ.
Ажалшадай депутадуудай Харьковска областной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. ВОЛОШИН.
Бэлэдхэлэй Министерствын Харьковска областьдахи түлөөлэгшэ И. ЗАГОВОРА.
Хүдөө ажахын областной Управлениин начальник Ф. КОЗЫРЕВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Запорожско областиин колхозууд ба совхозууд таряабэлэдхэлэйнгөө гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, 1948 оной августын 26-да дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар өлидхэнэбди. Үнэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 25.685 мянган пуud үлүү эхэ таряан гүрэндэ тушаагдаа. Шэнинсэ гүрэндэ тушааха түсэб 125 процент дүүргэгдэжэ, 1947 онойхидо орходоо 24.847 мянган пуud шэнинсэ үлүү бэлэдхэгдэбэ. Бүхы бэлэдхэгдэһэн таряанай 94 процентнь эдэ-хоолой культуранууд болохо шэнинсэ ба хара таряан тушаагдаба. Энэ жэлдэ дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 1.800 мянган пуud үлүү эхэ таряан тушаагдаа.

Доной ба Кубаниин таряашадай урялые дэмжэжэ, Запорожско областиин колхозууд ба совхозууд түсэбһөө гадуур 2.500 мянган пуудһээ бага бэшэ таряа гүрэндөө тушааха уялга абаба.

Украинын КП(б)-гэй Запорожско Обкомой секретарь Г. ЕНЮТИН.
Ажалшадай депутадуудай областной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. ПОНОМАРЕНКО.
Бэлэдхэлэй Министерствын түлөөлэгшэ П. ТАТЕВОСЯН.
Хүдөө ажахын Областной Управлениин начальник Г. БОНДАРЕНКО.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Измаильска областиин колхозууд, совхозууд ба таряашадай ажахынууд таряабэлэдхэлэйнгөө гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид,—Измаильска областиие немецко-фашистска булимтарагшадһаа сүлөөлһөөр дүрбэдэхи жэлэй ойн үдэр—1948 оной августын 26-да дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар өлидхэнэбди. Энэ жэлдэ үнэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 7.086 мянган пуud үлүү эхэ таряан тушаагдаа. Шэнинсэ гүрэндэ тушааха түсэб 128 процент ба хара таряа тушааха түсэб 273 процент дүүргэгдэбэ. 1947 онойхидо орходоо шэнинсэ ба хара таряан 6.068 мянган пуud үлүү эхэ бэлэдхэгдэбэ.

Измаильска областиин колхозууд, совхозууд ба таряашадай ажахынууд Доной ба Кубаниин таряашадай урялые дэмжэжэ, 1.200 мянган пуud таряа гүрэндөө тушааха уялга абаба. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин, Таниие найдуулнабди.

Украинын КП(б)-гэй Измаильска Обкомой секретарь М. МАЛЬЦЕВ.
Ажалшадай депутадуудай Измаильска областной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. АНАНКО.
Бэлэдхэлэй Министерствын Измаильска областьдахи түлөөлэгшэ П. ВДОВИЧЕНКО.
Хүдөө ажахын областной Управлениин начальник Е. ШАПОВАЛОВ.

АНДРЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ЖДАНОВАЙ ДУРАСХААЛДА

☆ ☆

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ

Нүхэр Андрей Ждановай сагһаа урид нүгшэһэн тухай мэдэжэ, бидэнэр гүнзэгыгөөр шаналбабди. Нүхэр Ждановай нүгшэхэдэ, улаасхоорондын пролетариат өөрынгөө эрхим хамгаалагшадай нэгые алдаа. Өөрынгөө үнэн зүрхэнэй гашуудалые Танда мэдүүлэбди. Агууехэ ба хүндэтэ Андрей Ждановай имагта эрэлхэгээр хамгаалһан хөрөөтэ заха хизаргүй үнэн байһаная бидэнэр дахинаа баталан мэдүүлнэбди.

Бельгиин коммунистическэ партийн Центральна Комитедэй үмэнэһөө — Генеральна секретарь Лальман.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

Грециин коммунистическэ партиа ба ороной бүхы демократическа арад болбол Андрей Александровичи Ждановай нүгшэһэн тушаа Танай гашуудалда тон гүнзэгы шаналалтайгаар нэгэдэжэ. үнэн зүрхэнэйнгөө гашуудалые Танда мэдүүлнэ.

Грециин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө—НИКОС ЗАХАРИАДИС.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ

Норвежскэ коммунистическэ партиа болбол уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ударидагша нүхэр Андрей Александрович Ждановай нүгшэхэдэ гансахан танай партида ба танай арадта бэшэ, мүн дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэ тохеолдоһон өтэ гэлтэ тушаа өөрынгөө үнэнэгы шаналалые мэдүүлнэ.

Норвегиин компартиин Центральна Комитет
ЛЕВЛИЕЭН, ХАЛЬВОРСЕН.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

Румынска Хүдэлмэришэнэй Партиин Центральна Комитет болбол агууехэ Сталинай үнэн шаби ба соратник, марксистска элитэ ехэ теоретик, большевистскэ партиин ба Советскэ гүрэнэй элитэ хүтэлбэрилөгшэдэй нэгэн, нүхэр А. А. Ждановай наһа барааһан тухай мэдээсэлые абажа, гүнзэгыгөөр шаналан гашуудаба.

Манай ороной физическэ ба ухаан бодолой ажал эрхилэгшэ хүнүүд хадаа СССР-тэ коммунизм байгуулха хэрэгтэ Андрей Александрович Жданов эли тухай ехэ ороддолго гарган ажаллааб гэжэ мэдэнэ. Эдэнэр арадуудай эб найрамдал ба сүлөөгэй дайсанда—империализмда эсэргүү, идеологическа барга бүмүүлиг ябадалда эсэргүү. философиохи, литературадахи ба искусстводахи агууехэ болбосоронгы идеянуудэй түлөө нүхэр Ждановай ябуулһан өбсөшэгүй тэмцэл тухайда мэдэнэ.

Бүхы дэлхэйн дээрэ социализмын идеяэ мандуулхын түлөө хэлбэришэгүй өнө тэмцэлнын ажа-ябадалай гайхамшагта жэшээнь манай партиие хэзээ бүхэндэ горигжуулха байна.

Румынска Хүдэлмэришэнэй Партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө —
Георге Георгиу—Деж
Анна Паукер
Василе Лука
Теохари Джорджеску
Лотар Радачану
Иосиф Кишиневский
Александр Могиорош.

Бухарест,
1948 оной сентябрийн 1.

Тэмсэлэйш арюун замаар...

Язгаа хүндэб
Сэжэ соомнай —
Ямар ехэ
Гашуудал гэзшэб!
Орэн сеегуурхи
Улаан тугуудтамнай
Хара тэмдэгүүд
Хадагдаал, уягдаал...
Ждаков нүгшэбэ,
Нүхэр Ждановнай —
Булад хатуу
Сталинска большевик,
Коммунизмын агуу
Нангин хэрэгтэ
Хамаг наһаа
Үгэһэн большевик...
Арад зондоо
Дуратай байгааш,
Арад зондоо
Хүндэтэй ябааш,
Сталин багшын
Соратник болоһон
Үндэр нэрэез
Сэбэрээр сахяаш,
Һургаал заабаряа
Мандаа орхеод,
Һүүлшынгээ замда
Гарабашье һаа,
Үшөөл һайхан
Ерэдүйемнай харалсан.
Үдэр бүхэндэ
Мантаяа ябахалш,
Тэмсэлэйш сэхэ
Арюун замаар
Тунхарингүйгөөр,
Хэлбэрингүйгөөр
Баран бултадаа
Коммунизм тэзшэ
Сэхэ ябахаар
Тангаригаа үгөөбди
Сталин багшадаа.

Дамба ЖАЛСАРАЕВ.

СССР-эй Коммунистическэ Партиин Центральна Комитедтэ

Даниин коммунистическэ партиин Центральна Комитет болбол нүхэр Андрей Александрович Ждановай гэнтэ нүгшэһэн тушаа Танай гашуудалда нэгэдэн, гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ. Нүхэр Ждановай нүгшэхэдэ гансаханшье советскэ арад бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн анги ба демократическа хүсэнүүд эб найрамдалай, сүлөөгэй ба бэсэ даанхай байдалай түлөө тэмцэлдэ өөһэдынгөө өлитэ ехэ ажал-ябуулагшадай нэгые алдаба.

Тэрэнэй нэрэ ба тэрэнэй ажал-ябуулгань олон зуугаад жэлдэ мартагдашагүй халагалагдан сахигдахэл.

Даниин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө—АКСЕЛ ЛАРСЕН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ господин Николай Михайлович ШВЕРНИГТЭ

СССР-эй Верховно Советэй депутат, генерал-полковник Андрей Александрович Ждановай нүгшэһэн тушаа Венгерскэ Республикын ба венгерскэ арадай үмэнэһөө гүнзэгы шаналал тогтоон абыт. Алдарта героическа хүбүүдэйнгээ нэгые алдаһан советскэ арадай гашуудалда венгерскэ арад нэгэдэнэ. Андрей Александрович Ждановай нүгшэлгэ хадаа гансахан советскэ арадта бэшэ, мүн баһа нүхэр Ждановые хүн түрэлтэнэй сүлөө ба прогрессэй түлөө агууехэ тэмцэлшэ гэжэ харадаг онцоошье арадуудта тохеолдоһон гэлтэ мүн.

Господин Түрүүлэгшэ, венгерскэ арадай гүнзэгы шаналалые үшөө дахин тогтоон абыт.

САКАШИЧ АРПАД,
Венгерскэ республикын президент.

Нүхэр А. А. Ждановай нүгшэһэн тушаа шаналал

Нүхэр А. А. Ждановай нүгшэһэн тушаа шаналал мэдүүлһэн, бэшэгүүд ба телеграмманууд хилын саанаһаа ерэжэ үргэлжэлһөөр.

Телеграмманууд ба бэшэгүүдые эльгээгшэд гэбэл:

Кубын арадай-социалистическэ партиин гүйсэдхэхэ комиссиин.

Польско хүдэлмэришэнэй партиин Варшавска комитет.

Строниництва демократичныи Центральна Комитедэй түрүүлэгшэ, министр Винцент Ржимовский (Польша).

Польско-советскэ хэзи-барисаанай Обществын Главна Управлени.

Венгерскэ профессиональна союзуудай Центральна Совет.

Израиль гүрэнэй хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитет.

Чехословакиин компартиин Остравска областной комитет.

Чехословакиин залуушуулай союзай Центральна Комитет.

Прагадахи Социалистическэ Академиин Президиум.

Чехословакиин компартиин Лабадахи Усти городой областной комитет.

Чехословакиин компартиин Прагадахи «Татра» гэжэ национальна предприятиин заводской организаци.

Пражска хизаарай сүлөөгэй түлөө тэмцэлшэдэй союз.

Чехословакиин компартиин Пражска областной комитет.

Чехословакиин компартиин Топольчаны городтохи организаци.

Чехословакиин компартиин Дечинскэ районно комитет.

Венгерскэ ажалшадай партиин партийна хүдэлмэрилөгшэдэй нинто-гүрэнэй курсануудай һурагшад.

Италиин коммунистическэ партиин Перуджидахи федерациин секретариат.

Италиин коммунистическэ партиин Лигурийскэ областной комитет.

Италиин компартиин Мантуядахи организациин хүтэлбэри.

Италиин компартиин Римска федераци.

Италиин компартиин Пьемонтско областной комитет.

Советскэ Союзтай культурна холбооной Обществын Миландахи секци.

Италиин компартиин Флорентийскэ организациин секретариат.

Итальянска компартиин орган «Унита» газетын дирекци ба редакци.

Триестын сүлөөтэ газартахи компартиин гүйсэдхэхэ Комитет.

Триестын сүлөөтэ газартахи партизанска ассоциаци.

Сан-Андриагай машино-бүтээлгын заводой ажалшад.

Аргентинын залуушуудай коммунистическэ союзай Центральна Комитет.

Аргентинын компартиин «Санта-Фе» провинциидахи комитет.

Аргентинын коммунистическэ партиин Бенья Креспо ба Флорес (Буэнос-Айрес) округуудай комитедууд.

Марокканын компартиин Центральна Комитет.

Парижын XVIII округтой коммунистическэ секци.

Французска компартиин Парижска дүрбэдэхи секци.

Брюссельскэ университедэй коммунистическэ секциин багшанар ба студентнэр.

Сена департаментын ажалшадай үмэнэһөө Французска компартиин секци, Муниципальна советчиндууд-коммунистнууд.

Уругвайн коммунистическэ партиин гүйсэдком.

Щетинкинэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Түрүү колхозой үүсхэлэр...

Кударын аймагай «Красная Заря» колхоз (правленийнь түрүүлэгшэ нухэр Жарников) гүрэндэ 6 мянга гаран пуд таряа тушаажа, августын график ажалтатайгаар дүүргэһэн байна. Мүнөө энэ колхозой үүсхэлэр аймаг дотор таряа хуряалга ба тушаалгые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысээн үргэнөөр долгэрээд байха юм.

«Красная Заря» колхозойхидэй уряалые нэгэн дуугаар дэмжэһэн Ранжуровой нэрэмжэтэ колхоз таряа тушаахэ августын графигые — 220, Калининай нэрэмжэтэ — 110, «Комбайн» колхоз — 115 процент гүйсэдхэһэн байна.

Кударын аймагай түрүү колхозууд таряахуряалга ба тушаалгые болзорһоо урид дүүргэхэ гэһэн уялгада инмэр бэлэдүүлжэ эхилээ.

Ш. Дугаров.

Сандач Танхаевһаа жэшээ абана

КЫРЕП. (Телефонаар абтаба). Энэхи түрүү колхознигууд-таряа боогшоо Сандач Танхаевһаа үлгэр жэшээ абажа, үйлдэбэрнин үндэр бүтээсэнүүдые туйлана. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Х. Ошорова, Д. Зарбаева гэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ эрнэмжэйгээр оролсоод, үдэр бүри 1000—2000 бааллта бэлдог болоо. Тэрэшэлэн XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряа боогшод Б. Бухапаев, Ж. Байдаева ба бусад үдэр соо 2000 — 3000 бооллто боопо.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ гансахан таряа боогшодой бэшэ харин, жаткын машинистнуудай, комбайнернуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр долгэрэнхэй. Энэ хүдэлмэрилдэг Түнхэнэй МТС-эй комбайнер А. Лихачев үдэр бүри 14 гектар хүртэр хададаг байна. Түхэр Лихачев хуряалгада ороһоноо хойно 190 гектар таряа хадаа.

Ц. Субанов.

Һаалишад таряахуряалга дээрэ

«Комсомол» колхозой һүнэй-тэварна фермын һаалишад үбһэ ба таряахуряалгын хүдэлмэринүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахабди гэжэ үгэсэ үгэһэн байгаа. Энэнь Мухаршабэрэй бухы колхознигуудта мэдээжэ болоһон байха юм. Мүнөө эдэ һаалишад хэлэһэн үгэдөө эрэзргээр хүрэжэ байнаб, гэжэ ялгаад үзэхэдэ, олонхидынь уялгнуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Түрүү һаалишад Д. Дашиева, Ц. Цыренова, Д. Санжиева ба бусад эдэдынгөө гол ажалда үнэн сэдэр хандаха дуураа, таряа гараар сэбшажа, үдэрэйнгоо нормонуудые ходо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Тэрэшэлэн залуу һаалишан Ц. Базмацыренова таряахуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Д. Батомункуев.

Арга-боломжонуудаа хүсэд хэрэглэнэгүй

Гүрэндэ таряа тушааха августын түсэбые Зэдын аймагай колхозууд ороһоо 29 процент дүүргэһэн байна. Юун дээрэһээ нимэ эхэ таһалдал болоо юм гэхэдэ, таряа сохилго тон хангалтагүйгөөр эмхидхэһэн байха юм. Олонхи колхозуудай молотилкануу мэнэ һая болтор хүдэлмэрилжэ эхилэнгүй, мини байб.

Имагтал таряа сохилго ба хатаалгые талаалдуулһан дээрэһээ Боргойн сомоной Сталинай, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд август соо нэгэшье центнер таряа гүрэндэ тушаагаагүй байха юм. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз август соо 195 гектар таряа хадаһан аад, сохилгые эмхидхээгүй байхаһаа гадна, комбайнһаа гараһан таряае сэбэрлэнгүй, гүрэндэ тушаалгые таһалдуулаз.

Тэрэшэлэн Доржи Банзаровай Котовскийн нэрэмжэтэ колхозуд август соо ороһоо хэдэн центнер таряа тушаһан байна. Эдэ колхозууд өөһэдынгөө бухы арга-боломжонуудые хүсэд хэрэглэдэг байгаа һаа, августын түсэбые ажалтатайгаар дүүргэжэ шадаха хүсэл арганай байгаа. Тэд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд таряа тушаалгада шухала анхаралаа табигүй. саг үнөө эртэ гэд, һанаа амаа һуна.

А. Будажапов.

Гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэһэнэй түлөө ВКП(б)-гэй Закаменай аймсм ба аймгуйсэдкомой зууршалгаар, доро дурсагдаһан колхоз Республиканска хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэбэ гэбэл:

1. Щетинкинэй нэрэмжэтэ колхоз (правленийн түрүүлэгшэ нухэр Дашиев, партийн организацийнь секретарь нухэр Базаров).

Зэдын аймагай колхознигууд, МТС-үүд ба совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй

УЯЛГАНУУД

Бидэнэр, Зэдын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүд ба совхозой хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд республикымгаа ойн хүндэлэлэй социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходооургаса хуряалгые гэлтэ хоролтогүйгөөр үнэргэжэ, хүдөө ажахын бухы продуктнуудаар гүрэнтээ болзорһоо урид, агуусхэ Октябрьска Социалистическэ Революцийн 31-эхи жэлэй ой хүртэр тоосохо уялга абаа һэмди.

Таряа бэлэдхэлэй түрүүшүүлһээ жэшээ абаад байхадаа, бидэнэр улам дэшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые октябрийн 1-һээ хожомдонгүйгөөр дүүргэхэ гэжэ шийдэбди. Гадна, түсэбһөө гадуур гүрэндэ 15 мянган пуудһээ бага бэшэ таряа үгэхэ уялга абанабди.

(Энэ уялганууд аймагай колхознигууд, МТС-үүд ба совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй суглаанууд дээгүүр зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаба).

Таряа тушаалгые гүнзэгы таһалдалда оруулһан аймаг

Республикын колхозно таряанай ба МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ойн баярай үнэр баян ургаса хуряажа, Эхэ орондоо өлбэг дэлбэг таряа талха үгэхын түлөө эрид шангаар тэмсэжэ байна. Мүнөө үедэ шэнэ ургасые гэлтэ хоролтогүйгөөр ба богонихон болзор соо хуряажа, гүрэнэйгөө урдахи уялгата түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал хамагай шухала зорилго болоно гэжэ.

Өөрынгөө урдахи нангин зорилгые һайса ойлгоһон республикын хэлэхэдэн түрүү колхозууд ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгые амжалтатайгаар ябуулан, абаһан уялгануудаа үнэн хэрэг дээрэ дүүргэжэ байна. Гэбэшье, зарим аймагууд худөө ажахын хүдэлмэринүүдэй эгээл шухала шата болохо таряахуряалгые угаа схээр унжагайруулһанай эсэстэ гүрэнтээ хангалтагүйгөөр тоосожо байха юм.

Иволгын аймагые абаад үзэхэдэ, гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые ороидоо 5,2 процент дүүргэһэн байна. Эндэхи ороидоо гурбан колхоз августын график дүүргэһэн ба бэшэнинь тэрэниие таталдуулһан байха юм. Аяар мүнөө хүртэр энэхи зарим колхозууд гүрэндэ нэгэшье монсогор таряа тушаагаадүй байнаар. Энэндэ «МОПР», Маяковскийн нэрэмжэтэ колхозууд баримта боложо үгэхэ байна. Хэтэрхэдээ зарим колхозууд бэлэн болоһон таряагаа амбартаа даражархеод, гүрэндэ тушаалгые таһалдуулжа байха юм. Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 600 пууд таряа сохиһон аад, тэрээнһээ нэгэшье центнер гүрэндэ тушаагаагүй байшоо.

Гүрэндэ таряа тушаалгын гүнзэгы таһалдалда ороод байһые һайса мэдэжэ байнан болобошье. Иволгын аймагай хүтэлбэрилхы органууд өөһэдынгөө унжагайрһан ябадалнаа төбшөлөл хэнгүй, гэгээнэй колхозуудаа баримталан элдэб шалтагаануудай нүлөөдэ ороо байха юм. Зарим колхозуудынь нэгэнтэ бэшэ үгэ хүүр гаргажа, таряа шэрэхын тулада Улан-Удэ городой эмхи-зургаануудһаа автомашинануудые саг зуура абаһан байгаа. Тэд, өдэ машинануудаар таряа зөөхын ороидо, харин тэдэнинь ондоо тээшэнь хэрэглэжэ байнан баримтанууд элирүүлэгдэбэ. Жашээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо таряа зөөхын тулада эльгэгдэнэн автомашина гансахан огурцы шэрэжэ, Улан-Удын колхозно базар хүртэр хэрэглэгдэдэг байха юм.

Аймагай колхозуудта эгээлэй машинануудаар 2000 гаран гектар хуряагдаһан аад, ороидоо 179 гектарайнь таряан сохигдоһон байна. Колхозуудай тогууд дээгүүр 4900 гаран центнер сохигдоһон таряан хэбтэнэ. Гэбэшье, энэ таряае сэбэрлэхэ ба хатааха ябадал эмхидхэгдээгүй байнаар. «Коминтерн» колхоз 600 центнер таряатай байнан аад, тэрээнэ хатаагаагүй дээрэһээ августын түсэбые таһалдуулжаһан байха юм. Тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхоз таряа хатаалга ба сэбэрлэлгые эмхидхэшгүй, гүрэнэйнгөө урда үритэй зэлитэй боложо байна.

Аймагай хүтэлбэрилэгшэд таряа тушаалгые таһалдуулжа байна шалтагаанаа ороһоной бог бүртэй үбһэтэй ба нойтон байһанда тоходоо байха юм. Тоэд, гүрэндэ тушаахы таряае сэбэрлэхэ ба хатааха тушаалгые тэдэнэр энэ гэхэ хэмжээ абанагүй. Аймаг дотор сушилканууд тон үсөөнөөр тухэрэгдэһэн байха юм. Аймагай колхозуудай хахадынь мүнө хүртэр сушилкатэй болоогүй байнаар. Хэтэрхэдээ XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо бии байһан механизированнэ сушилка имагтал зарим колхознигуудай зүглөө харюусалгагүй ябадалай гараһан дээрэһээ шаташаһан байха юм.

Аймагай центрын эмхи-зургаануудһаа 200 хүн хуряалгада гараажа, колхозуудта туһалха chотой байгаа. Гэбэшье, аяар мүнөө хүртэр минл 100 хүн полинууд дээгүүр гараһан байха юм. Хэрбээ аймагай партийна, советскэ болон худөө ажахын органуудай зүгһөө таряахуряалгада колхоз бухэнэй бухы арга-боломжые дүүрэн хэрэглүүлхэ талаар шанга эрилтын хэгдэһэн байгаа һаа, энэ хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгада нимэ таһалдалда ороогүй байгаа.

Иволгын аймагай машинно-тракторна станциинууд комбайнуудые тон хангалтагүйгөөр хэрэглэнэ. Таряахуряалгын өөхлиһэнһээ хойно энэ гэхэ юумэ хэлэгүй комбайнууд эндэ олон. Түүлэй табан хоног соо 42 комбайнайнь ороидоо 31-и худэлмэрилһэн байха юм. Тиихэдээшье комбайн бүхэн удэр соо ороидоо 3—4 гектар хададаг байна. Гадна, комбайнаар хуряагдаһан участок дээрэ таряан сохэр гэгдэжэ, агротехникийн жаабаришууд хазагайруулагдана. «Улаан Оронго» колхозоо худэлмэрилдэг Салитын МТС-эй комбайнова агрегат машинаяа доогуур табигүй хуряажа, нилээд схэ таряагаа гээнэ.

Нэгэшье колхозоо комбайн бүхэли удэр соо худэлмэрилдэггүй, харин схэдэл хаа. 4—5 часай хугасаа соо ябаад эбдэрдэг байха юм. Мүн нэгэшье молотилка тухэрсэн сүүдхэ соо худэлмэрилдэггүй байна.

Эндэхид абаһан уялгаяа саг соонь дүүргэхын тулада удэр бүри 1500 центнер таряа тушаахэ chотой болоно. Тэд, колхозууд удэр соо ороидоо 100—200 гаран центнер тушаажа, графиграа ходо таһалдуулна.

Иволгын аймагай хүтэлбэрилгшэд болон колхоз, МТС-үүдэй шухалын шухала зорилго хадаа таряахуряалгые эрид шангадхажа, гүрэндэ тушаалгаяа саг болзор соонь дүүргэхэ тушаа бүхэ хэмжэлүүдые абаха ябадал болоно. Гүрэн түрүн б политическэ удхашанартай энэ шухала кампанийг таһалдуулжа байна. Таряа тушаалгада [illegible] хэрэг мүн. Таряа тушаалгада [illegible] байһан хэнүүд хатуугаар хэлэгдэнэ chотой. Хэн таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалгые [illegible] тотанаб. [illegible] ороидойгоо урда [illegible] хэнэ гээшэ.

А. Зэвгин.

Сентябриин 6

Таряахуряалга ба тушаалгын ДНЕВНИК

Республикын олохон колхозууд сентябриин түрүүшын табан хоног соо гүрэндэ таряа тушаалгые августынхида ороходоо түргэн темпээр ябуулба. Гэбэшье, олонхи аймагууд таряа тушаалгые эрид шангадхажа шадаагүй байнаар.

Түнхэнэй, Хэжэнгын аймагууд һүүлэй табан удэрэй графигые үлүүлэн дүүргэ. Тиихэдэ Байкало-Кударын, Кабанскын, Зэдын ба бусад хэдэн аймагууд таряа тушаалгын темпые ялала хурдадхабашье, графигаа дүүргэжэ шадабагүй.

Һүүлэй үедэ зарим аймагууд тушаалгые хурдадхахын орондо, харин һуладхаһан байха юм. Таряа тушаалгаар республика дотор түрүүлжэ ябаһан Кударын аймаг сентябриин түрүүшын табан хоног соо тон бага таряа тушаажа, темпэ һуладхаһан байна. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, тус аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй түрүүшын хэдыхэн амжалтаар һанаагаа амараад, таряа тушаалгада хайша хэрэгээр хандаһанһаа болоно. Аймагай олонхи колхозууд таряа сохилгые түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэгүй, хадалга ба сохилгын хоорондо тон схэ забһар гаргаһан байха юм.

Баргажанай, Курумканай аймагууд таряа тушаалгын темпые мүнөө хүртэр шангадхангүй, һүүлшын табан хоногой графигые бараал таһалдуулба. Энэ хадаа дурсагдагша аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй таряа тушаалгада харюусалгагүйгөөр хандадаг зандаа байһыень баталан харуулна.

Таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые республика соо эгээл түрүүлэн дүүргэһэн Закаменай аймагай Щетинкинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөөдэр Республиканска хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэбэ. Энэ колхозой гэшүүд гүрэнэйнгөө урдахи нангин уялгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хэбээраа оролсоһон байна юм.

Эрхим колхоз болохо Щетинкинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнһээ республикын бүхы колхозууд үльгэр жэшээ абаха chотой. Колхоз бүхэн Щетинкинэй нэрэмжэтэ артелиинхидтэл адлаар ажал хүдэлмэрээ эмхидхээд байнаа һаа, гүрэнэйнгөө урдахи уялгые болзорһоо урид амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байна. Тиихэдэ таряа тушааха жэлэй түсэбые түргэнөөр дүүргэхын түлөө колхоз бүхэн Щетинкинэйхидэй жэшээгээр, социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр долгэрүүлхэ chотой.

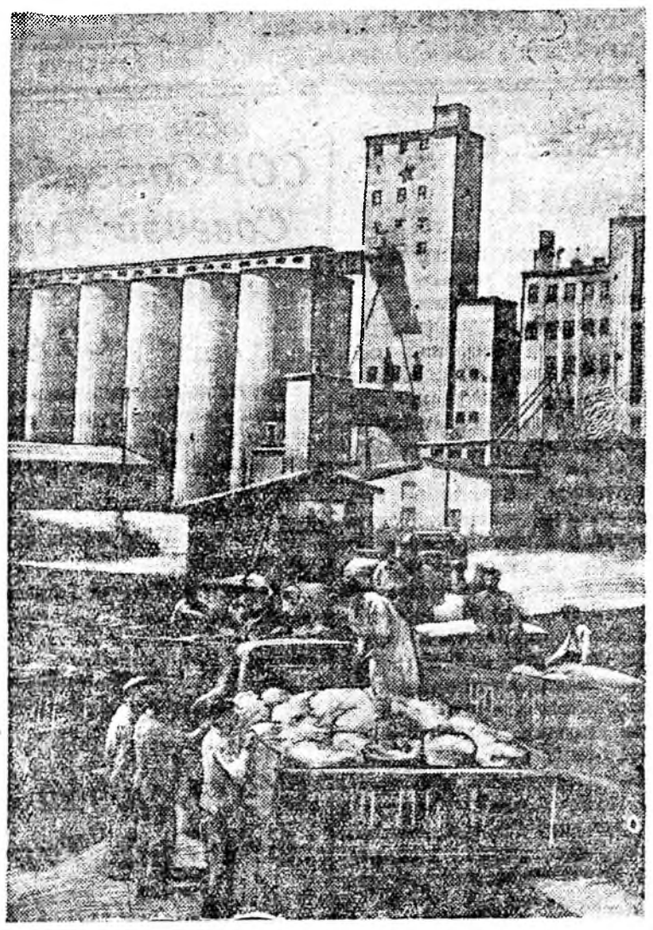

Украинска ССР. Ворошиловградска мелькомбинатта шэнэ [illegible] таряа тушаан абалга һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ үдэр бүри хэдэн зуугаад машина болон мори тэргэчүүд Александровска, Успенскэ ба бусад районуудһаа таряа тээжэ асарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Свобода» колхозһоо асарагдаһан таряае Ворошиловградска мелькомбинадай пунктдэ тушаан абажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Хэжэнгын аймагай колхознигууд, МТС-үүдэй худэлмэрилэгшэд ба худөө ажахын мэргэжэлтэдэй

УЯЛГАНУУД

Бидэнэр, Хэжэнгын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй худэлмэрилэгшэд ба худөө ажахын мэргэжэлтэд Түнхэнэй колхозуудай уряалые хүлеэн абаад, үргаса хуряалгые жэшээтээр үнэргэжэ, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, дорэ дурсатдаһан уялгануудые абанабди гэбэл:

1. Хуряалгын бухы худэлмэринүүдэй үедэ монсогоршье ороо-һо гээмгүйгөөр таряа хадалга, һуриилэлгэ ба сохилгые недонлоной-хидо орходоо богонихон болзор соо — һара урид дүүргэхэ.

2. Бухы аймаг дотор гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые сентябриин 20-до дүүргэхэ.

3. Октябриин 5 болтор түсэбһөө гадуур гүрэндөө 15 мянган пуудһээ бага бэшэ таряа тушаахэ.

Бидэнэр энэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байнаяа найдуулнабди.

• (Энэ уялганууд аймагай колхознигууд, МТС-үүдэй худэлмэрилэгшэд ба худөө ажахын мэргэжэлтэдэй суглаанууд дээгүүр зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаба).

Түрүү машинистнууд

Республикын машинистнуудай социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ Илья Григорьевой уряалые Хэжэнгын түрүү машинистнууд халуунаар дэмжэһэн байна.

Мүнөө бухэреспубликанска мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан уялгануудаа түрүү машинистнууд хүндэтэйгөөр дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэнэд. Доодо-Худанай сомопой Молотовой нэрэмжэтэ колхозой машинистнууд Шангарапов, Намжилов гэгшэд удэрэй 6 гектар хүртэр хадажа, нормонуудаа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн энэ аймагай ондоошье колхозуудай түрүү машинистнууд Илья Григорьевой жэшээгээр үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа байна юм.

Г. Доржиев.

ВКП(б)-гэй ЦК ба ССР Союзай Министрнүүдэй Советһээ

ВКП(б)-гэй ЦК ба ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол Бүх союзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партийн Центральнай Шалгалтын Комиссийн гэшүүн, СССР-эй Верховно Советэй депутат, СССР-эй хүнгэн аж ахуйлэдбэрийн Министрын орлогшо Сергей Геннадьевич Лукинай удаан саг соо үргэлжэлжэ, сентябриин 2-то өдөр дараһан тушаа гүнзэгы шанзалгаагаар дуулган мэдээсэнэ.

ВКП(б)-гэй ЦК, СССР-ай МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Олон хүүгэдтэй эхэнүудые шагналаа

БМАССР-эй Верховно Совет Президиум болбол СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһэн СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһөө Сэлэнгын аймаг олон хүүгэдтэй өхэнүудые орденуудта ба медальнуудаар шагнаба.

«Эхын алдар» гэжэ 2-дохи зэргэ орденоор 8 хүүгэдые турэһэн ба [illegible] мүүжүүлһэн сульфатна заводой [illegible] лаборатори Ф. Е. Баннова Усть-Урма тосхоной гэрэй эзэн эхнэр Л. С. Тугаринова гэгшэд шагнаба. «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи зэргын орденоор 11 хүн, «Эхын медаль» гэһэн 1-дэхи зэргын медальяар 11 хүн ба «Эхын медаль» гэһэн 2-дохи зэргын медальяар [illegible] эхэнүуд шагнагдаһан байна.

Эрхим агитатор

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор Хонхолойн МТС-эй № 9 трактор бригадада нинтэ-политическэ [illegible] дэлмэри һайнаар табигданы. Агитатор-комсомолка нухэр Коршунова тус бригадын трактористнуудай дунда үдэр бүхэндэ эдэб [illegible] мэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэхэ гадна «дайшалхы хуудаһануудыг гаргадаг байна.

Тэрэшэлэн нухэр Коршунова тэдэнинь уранһайханай литературатай танилсуулдаг юм. Һүүлэй үедэ Пушкинай «Дубровский», Борис Полевойн «Еһото хүн тухай повесть» гэхэ мэтэ номуудые трактористнуудта уншажа үгэһэн байна юм.

Колхозой эдэбхитэдэй хүсөө

Иволгын аймагай «Мартын 8 колхозой залуушуулай уранһайханай самодеятельностигин кружок 40 арбан хүн хабаадана. Тус кружогые эндэхи багша Б. Л. Ждановой хүтэлбэрилнэ.

Мүнөө энэ кружогойхид үйлдэрэй гаргаһан ба тарганай хүдэлмэридэ ябаһан колхознигуудта концертнуудые харуулна. Түрүүнэй концертые 200 гаран колхознигууд харэба.

Колхозой бухгалтер Еманова Эсэгэ ороһоо хамгаалгын дайнда инвалид нухэр Бурдуковскийн гэшэд энэ кружогто илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Л. Бондаренко.

Адуушын ашагта ажал

Июнь һара байгаа. Үглөөнэй наран ой мододой саанаһаа элбэг гэрэлэрээ яларжа, Нарин Шэбэрэй Халаан майлын үбэр талые хэлуухан элиэрээ дулаасуулжа эхилнэ. Ая гангын аятай хоншуухан үнэр ябшээ һалхинда хангалтажа, жэргэмэл мэтын жэжэ шубууд үглөөнэйнгоо дууе эхилнэ. Таатай һонэрхон байдал тогтоно.

«Зургаанай зам» колхозой һүнинн маанана садажа, тэниглэн болошоһон нэгэ һүрэг адууд, һаяхан уулзаһан айлшадай мэндэшэлдэжэ байнандал урда урдаһаа харалсан тонгор тонгор гэлдэжэ, боргоо-һо батагана үргөөн байнад.

Һаяхан гараһан нарайхан унагад эхэнгээ хажуугаар урагша хойшоо тангаралдан гүйлдэжэ, эдир хүлэй хүсэ шадал харуулан наадана. Нэгэ дунда наһанай хүн бухэли аминдоо адуугаа тойрожо хоноод, ямаа зэбэ ороһон яньзатай морниһоо буужа, усхэн хилгана нэгэдэ дээрэ набшалан һууба. Жэлөөсөөнь баяжа байнан нэмгохон морниннинь эзэнэйнгээ тамхинай багалгар хүхэ утаанда толгойгоо ойро болгон эргэнө. Тэндэ һуугааша хүн республикын эрхим адуушан Сандак Санжеев гээшэ.

Тэндэ һуухалаа дайнда яажа мордоһоноо, дайнай түрүүнэй шанга туналдаанууд тухай бодоно. Тэндэ үнгэрһэн аюултай ба бэрхэтэй үдэрнүүдэйнь байдал элиэнээр һанагдана. Һайн морин гансахан худөө ажалда бэшэ, харин дайн сэрэгэйнь газарта айхабтар туһатай юм гэжэ баяртайгаар мэдэрнэ. Ородохон һүүлтэй хөөрхэн унагад нитэ тиншэ ойруурынь түбжэгэнэсэ гүйлдэн гарана. «Харыт шолмонуудые, хүлэг болохо унаганһаа гэлэг хаям!» — гэзд баяртайгаар гансааран дуугарна.

Дайн сэрэгэй үшөө дүүрэздүй байхада тэрэ шархатаад гэртээ бусажа ерээ балэй. Хоер гурбан удэр амараад ажалда орохо дуратай байнан тухайгаа түрүүлэгшэдээ хэлэбэ.

— Амархагүй хүн гүт? — гэжэ түрүүлэгшынгээ асуухада:

— Нимэ сулөөгүй сагта ямар тусгаар амаралта байхабдаа, — гэжэ хэлээ һэн. Тэрэ дары хамтын суглаан КҮФ-гэй даагша болгожо лунгаан баталаа бэлэй. Түрүүн тушаажа абажадань (1943 ондо) 40 гүүнһээ ороидоол 12 унагадые абаһан байгаа. 1944 ондо нухэр Санжеев 50 гүүнһээ 45 унага абаад, һайнаар ондо оруулаа. Тэдэ унагад мүнөө бултааран морид болоод, колхозойнгоо ажалда ябажа байна. Мүнөө жэлдэ 65 гүүдһээ 65 унагадые абаа.

Даажа абаһан гүүдэйнгээ тоо толгойе бүтэн бүриниөөр харуулна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

...йн аша үрэтэй агитаци

...ны-агитационно худэлмэри ...ышан арадые хүмүүжүүл... ...тон шухала һүүри өгэл...

...аймагай «Осоавиахим» ...ийн парторганизаци (секретарь нүхэр Бурдуховский) пар... ...ан группа өмхидхэһэн ...ийнинь малажалай фермуудта худэлмэриндэг комсомолецуудһаа бүрилдэгдэ... ...партийно-комсомольско ...ийгээ нүгөөдэ хоерынь ...ай бригадануудта хүүхэ... ...коммунистнуудһаа бүрилдэ... ...ан группануудтай болоно. ...ууд муу бэшээр худэлдэ...

...ийдна агитаци һайнаар ...ай. «Показателийн доска» ...ийлгэдэжэ байдаг, «Дайдуулһанууд» болон ханын ...ргагдадаг байна. Мүн ...ай доска» бии.

...ажалай шэнэ нормонууд ...ыгтын суглаагаар бата...ийн байгаа. Эдэ нормо... ...ан сезон соохи түсэбтэ... ...нуудые бригада, звено ...ийнь бүхэндэ ойлгуулха ...коммунистнууд ба агитатор... ...ийн эршэмтэйгээр худэлмэ...

...ийн гадна, тус парторганизацийн коммунистнууд ба агитаторууд Сталинда Бурят-Монголой ажалшан арадай бэшэһэн өөшэгые колхознигуудай дунда нэбтэрүүлэн ойлгуулха ба энэ бэшэг соогоо абаан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр шүүргэлгэдэ колхозно тарыашадые удэбхитэйгээр элсүүлхэ талаар ехэ...ийн худэлмэри ябуулна. Мүн агитаторнууд газетын материалнуудые колхознигуудта уншажа, тэрэнээ ...ийгыгөөр ойлгуулхые ороолдоно.

Тус колхозой түрүү агитаторнууд ...хэдэ, нүхэд Кортуков, Зайцев, Шайдуров, үбгэн колхозник Егоров болон бусад болоно. Хэдэн олон агитаторнууд өөһэдынгөө уялгата худэлмэриһөө гадна, мүн ажал дээрээнье шалгаран, эрхим жишээ харуулна. Агитатор Шайдуров удэрэйнгөө нормые ехэхэнээр үлүү гаргаан дүүргэнэ.

Олонниитын-политическэ худэлмэриие улам эршэмтэйгээр ябуулга хадаа колхознигуудай дундахи ажалай эдэбхи ороолдолые дэшэлүүлнэ. Бүхы колхознигууд ажалдаа эртэ гаа, өбтэй эмхитэйгээр гарана. Колхозло ажалай бүридхэл һайнаар табигдаһан дээрэһээ колхозник бүхэн үндэр-удэртэ олоһон ажалта удэрөө һайн мэдэдэг байха юм.

Эдэ бүгэдэ тарыахуряалгын худэлмэриие амжалтатайгаар ябуулха, гүрэндэ тарыатушаалгые аймаг соогоо тон түрүүн эхилхэ арга-боломжо тус колхоздоо олгожо үгөө.

Л. Бондаренко.

...э партийна хүсэеэ хубаарилаа

...ыгалые богонихон бол... ...ийн шапартайгаар үнгэр... ...ийгөө сүм тоосохо хэ... ...колхозой партийна органи... ...ыны үүргэ дүүргэхэ ...ийна. Партийна организа... ...ийнь өөдынгөө урдахи зо... ...ые зүбөөр ойлгожо, колхо... ...ые энэ зорилго дүүргэл... ...ыгынь элсүүлжэ шада... ...ыгалын бүхы худэл... ...ийлгалта дүлдыдаха байна... ...ийн. Нимэһээ коммунист... ...ийн ехэ байха ёһотой. ...ийн Зэдын аймагай Буден... ...ийнгэ колхозой партийна ...ийн (секретарийнь нүхэр ...ийн) пэн түрүүшынгээ. ...ийн удэшанартай хэрэгтэ ...ийн партийна хүсэеэ шу... ...ийн участогууд дээгүүр ...ийн табиһан байна. Тус ...ийна 8 коммунистнар бии. ...ийн ажалай дээрэ табигдаһа... ...ийн 4 коммунистнуу... ...ийлгада шилээд ехэ үүрг... ...ийнад. Тус партийна орга... ...ийгалын үедэ хэхэ хү... ...ийн тодорхой түсэб таби... ...ийнист бүхэндэ партийна ...ийн үгэнхэй.

...ийнгада 3 бригада ху... ...ийн. Коммунистнар бригада ...ийнхай. Эдэнэй хоерынь ...ийн ажалланад. Тарыахуряа... ...ийн 9 агитаторнууд хү... ...ийн. Тэдэнэр колхознигуу... ...ийн өгүүлгадаха агитационно... ...ийнин түсэб тибижа, бү... ...ийн түсэбөөр худэлмэриие... ...ийнуд ба агитаторнуудай ...ийн үүнүүд темээр хөөрэлдөө... ...ийнигуудаа дунда хэгдэжэ ...ийн: «Тарыахуряалгаяа бэ... ...ийн зоо үнгэргэлгэ — ...ийн ябадалтай хэгдэхэ шу... ...ийн мүн», «Үрһэн—колхозо... ...ийн фонд мүн», «Социа... ...ийн жаяг заршам ба ажа... ...ийн гэхэ мэтэ. Эдэ хөө... ...ийн болбол ажалай үнгэр... ...ийнгалгада колхознигуу... ...ийнэдэ нилээд ехэ удха... ...ийна.

...ийн 3 полевой станууда... ...ийнгуудые бии болгожо, ...ийн шэмээд, колхозни... ...ийн түрүүлаар амархада таа... ...ийн болгоһон байна. Радио... ...ийн табигдаһанхай, газетэ... ...ийн журналнуудуудые стол дээгүүр ...ийн гадна, тус парторганизацийн коммунистнууд ба агитаторууд Сталинда Бурят-Монголой ...ийн ...ийн ...ийн

ЗҮГЫН ГОРОДОГОЙ КОМЕНДАНТЫНДА

ОЧЕРК

Зүүнэй Хүһан Зуланһаа эхи абажа, баабгайтай баглаг хара тайга соогуур баруулжаа хасуури хушата хабсагайн ореорөөр буужа ябатараа, Эдэйн Зуда хада мүргөөд, хойшоо сэбсэхэ урдан арюун тунгалаг Ангарада ородог Оно горхон бин юм. Энэ горхоной эрье баглагар памаатай үшөөнэ, мойно модоорор, һөөг бургаанаар һөөл баян. Үнан соогуурынь янза бүрнин жараахай загаһаднше элбэг. Эрьеһээнь саа-ша үнгын ургы сэсэгүүд үсхэн ногоое шэмэглэдэг. Сэсэгүүдэй улаан ягаан, хүхэ сагаан тоорсогууд хүнэй шүдэ баясуулна. Зунай үдэр сэсэгэй үнэр угаа айтайханаар хангалтана.

Энэ үргэн голые зубшан Усть Ордын округой зургаан аймагуудай нэгэнинь багтажа байдаг. Энэ — Оһойн аймаг.

Оһойн голой 39 колхозууд бултадаа зүгынүүдые баридаг. Зарим колхозуудынь зүгын 20—30, зариманинь 200 шахуу бүлэтэй байдаг.

«Прохоровская заря» колхоз Оһойн голдо, зүүн тээһээ зурыжа ерэһэн нэгэ алда болохо нарихан горхотой нуга соо һуудалтай. Горхоной баруун бэдэ, нарууля дуулим газарта, үсхэн үлир мойһоной дунда үүдэр тэбхар хорэйтой сэгээн, ногоон, сэнхир, шара, ягаан, сагаан шэрэтэй гэрхэнүүдтэй зүгын «городок» зурыхажа эмхитэйхэнөөр харагдаг.

—Яаһан өөрсэ һайхан городок-хон байнаб даа. Энэ городогой амитаныень хараа һаа, ехэ һонирхолтой байна, — гэхэдэмни колхозой туруулэгшэ Яков Федорович.

— Үзэхэдэ юундэ болохогүй һэм, гансал комендантнаань һурангүй бү ошогты, комендантнь мунөө сулөөгүй. Үлэшэлэн танаа абаашажа тэрээнтэй танилсуулхаб, — гэбэ.

***

Үдэшын боро харанаар ошожо ябахадаа туруулэгшэ өөрынгөө зүгынэнине магтаба:

—Манай Иван Степанович зүгын ажахые зүбөөр өрхилдэг хүн. Арба гаран жэлдэ ажаллажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ зүгынүүдээ зуугаад гэр бүлэ болгожо, 60 гара мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Энэ жэлдэ 100 мянган түхэригэй олзо оруулжа, 40 бүлэ зүгы нэмээхэ уялга абаа. Энэ уялгана дуургэхэ байха. Зай, нүхэр, бээ зэбэ, зүгын комендантын гэртэ ойрогой бүш,—гэжэ Яков Федорович энэзбхилбэ.

Гаадаа үүдынь нээжэ ороходомнай столярна верстагай хажуудаа нэгэ 50 гарамгай наһанай үнэрэшэг үбгөн бишинхан раманудые ... байба.

—Мандэ, Иван Степанович. Шара шубуунай боро харанаар һайнаа харалгаг гаэшэлтайш. Би шамда ...ийлшашине асарааб. Танилсагты.

Иван Степанович һүхээ модондо сэбиижа, рамаяа сарай доро улгэбэ. Тингээд ехэ уриханаар маниие мэндэшэлбэ.

—Гэртэ орогты,—гэжэ тэрэ урилба.

Иван Степанович арьягар томо бэетэй, шарабтар шарайтай, хүхюун нюдэтэй, бууралтажа зэхалһан толгойтой, урин дулаахан сэдьхэлтэй хүн. Минии ерэһэн ушэраа хэлэхые шагнаад:

— Зай, зай, болохо. Та зүгын ажалда худэлжэ үзөөгүй гүт? — гэбэ. «Үгы, зүгын хажуулашье ошожо үзөөгүй хүмби».—гэхэдэмни, «—нэ, тингээ наа болоо даа»— гэжэ соггой хүхюун, эггопю хошоо үгэтэй тэрэ хүн хэлэбэ. Удэшын хоол асарба. Медтой хилээмэ өдижэ, хүйтэн һу уубабди.

—Зүгынүүд өгээ туруунхеэ ерэһэн хүнүүдые арбанһаа үсөө хадхадаггүй юм. Хөөр өбэртэй, мантагар хамартай, онигор нюдэтэй, зуураан хасартай болохо байхат. Нюур гараа мылээр угаагаад, үһэ хубсаһаанаа духи адхаад гу, алт зуураан хирэ бог болоод хүлэһэнэй үнэртэй ябаа. Наатнай бүри уурадха байха, —гээд хорэтой холшор эпеэдээр эпеэнэ. Удэшын хоолой һуулаэр нэгэ бага тамхи баяжуулжа, холо ойрын һонинине хөөрэндэжэ һуунабди.

—Зай, айлшан унтагты. Үглөөгүүр өртэ бодожо зүгын ажалые ажаглахада ехэ һонин байха. Зунай һүни бэгэни, үүр үүртэээ уулзаад үглөөдүүр болошохэ байха. Унтал. Зай, һайн нойрсогты,—гээд ... дээрэхи лампала унтараажа, сэнхир соогоо ороожо унтаба. Уданшьегүй зүгынэнэй хурхираа нээлгэтэй үүдээр соностобо.

***

Үглөөгүүр өртэ бүүргэнэ шубуунай даркаганажа «дэрр—дарр» дуулаараа амтатайхан нойрһоо һэриибэб. Нааханы бодһон Иван Степанович сенгэй богоһо дээрэ гуталаа үмдэжэ һууба. Нюур гараа угаагаад, пасека тээшэ һубарилдан ошобобди. Үглөөнэй һүн сагаан мэнан хообэн үүхэн боложо, хүхэ огторгойдо дэгдэн байба.

Үүр сайгаад, саб сагаахан болобошье нэрэн үшөө гараадүй байба. Үсхэн нороной шүүдэртэ гуталнуудынай хуу норшобо. Сэсэгэй ногоон соогуур ябажа, зүгын городогто хүрэбэбди. Городок соо аалихан, абяа шэмээгүй дуугайхан.

—Зай нүхэр, зүгы гээшэмпай үглөөгүүр өртэ һэридэгшье һаа, шүүхэртэйдэ нинидэгтүй байха. Даляа шингтэбэл бээ дахта болеод унашадаг юм. Шагнаад үзыш, дүүжэ байна,—гээд Иван Степанович өөрөө шагнаад зогсобо. Шагнаад үзэхэдэмни үнэхөөрөшье айдаһа хүрэхөөр дүүжэ.

—Энэ үүдэндэ гараад шиншаганалдаашини пост дээрэ байһан харуулшад гээшэ. Зөөһэн тоһоео, хубүүдээ, эхэ хатан зүгынүүдээ хаража, гал үһанһаашье айнгүй байлсаха сэрэгшь гэшэ, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Харахадамни гэр бүридэ жаахан забһар үүдээ хаража байһан харуулшад нишэ тишэ ябажа байна. Нэгэ гэрэй үүдэнһээ шара таракан гүйжэ гараба. Энээнэй хойноһоо 3—4 зүгынүүд хорото хадхуураа харлаг харлаг гэтэр булгайлган намнажа, хүсэжэ ядан гэр дороо оруулжархибо.

— Харыш, энэ хулгайшанине, зүгын тоһо тэрхытэрээ эдеэд, тэрьеэжэ ябэшал. Энэ нохойшни үдэшөөр ороод, зүгынүүдэй унтаха һамбаэнда эдеэлээд, амараад, эдэнэй һэрихэлээр ялада орохо, барингаха болоходоо тэрьедэн харайба гээшэ. Хурдан хулынь абарба. Тэрэгүй һаа хорото жадада хадхагдаад хосорхо байгаа. Таракан, аляаһан, батагана, эрбээхэй, хорхойе баряа һаа һайтар булиха амитад байха. Зүгын тоһондо хулгай ороошоһоо гансал шоргоолзон зүгын хадхуурта даагдахагүй хуяг байнгай юм. Тингэнээ гэртэнь ороо тоһыень дуран соогоо эдеэд, хашалгуй гарашадаг юм, — гээд Иван Степанович аминдаа абяагүйхэнээр энеэнэ. Урдаһаань гэтэн хаража һонирхон шагнанаб.

Би ная зүгышэ болоод байхадаа эдэ шоргоолзодоор тэмсэжэ ядалсааб. Зүгынгөө гэрнүүдэй һууришень дабирхайдаашье үзөөб, өдэ адхамад тэрэ жэлдэ һоол ехэ мед хорооһон юм. Тингээд үбэлынь курсада һурахадаа «Зүгын ажал» гэжэ журнал үзэхэдэмни, ногоон помидорой эшэ үһанда бусалгаад үһыень зүгын гэрнүүдые тойруулаад адхахада шоргоолзон тэрэ үһа адхуулһан газар дээгүүр ябадаггүй гэжэ ойлгооб. Тингээд тэрэ аргаар шоргоолзонһоо айхаяа болиһон хүн гээшэб. Курсада һурахадаа пом журналнуудһаа ба һургагшын хэлэһэн заабаринуудһаа ехэ олон юумэнүүдые ойлгооб. Зүгынүүдые үүн удаан адуулхадаа үшөө ехэ юумэ ойлгожо абааб, — гэжэ Иван Степанович намда хөөрөө.

***

Зүүн зүгһөө, тужын шэрбэгэр нарһатай орой дээгүүр паранай туяан сасаран гараба. Наранай гэрэл үлир мойһо дайран доошоо буужа, пабшаһа ногооной шүүдэр дээгүүр олоорсо ошотон ялалзана. Үлир мойһоной ойро байһан тайрадаһан модон дээрэ һуугаад, зүгын тобхэрхэн гэрнүүдые ажаглан харанабди. Нэгэ зүгы һэлхин һууһанаа өөдөө дэгдэн, нэгэ тойрогоон бээрээ үглөөнэй аалихан агаарые эдэлүүлэн огторгой өөдэ нинидэжэ ябашаба. Тэрээнэй хойноһоо нүгөөдэнь, нүгөөдынь хойноһоо арбаадаараа, зуугаадаараа, мянгаадаараа ебэр помоор харбогдаһан яһан булсуута һурша шэнги жэнгинэн гаражал гаражал байбэ. Түлэг гаража байхадань ехэ городой станцинаа олон хүнэй таран ошожо байһандал һанагдаба. Таатай нарихан дуун дүнгинэжэ адха адхаараа, бүлэг бүлэгөөрөө шуурын нинидэжэ, һонор шэхэндэ угаа нарихан хүгжэмэй дуун шэнги дуулдана.

Оһойн голой эрьеэр ургаһан тарялан дээгүүр, шугы модо, һөөг бургаанаһан соогуур, үсхэн ногоото нуга талын дундуур тоорсогтойхон сэсэгүүдһээ тоһо шэмыень тэдэ суглуулна.

Энэ жэлдэ хура бороон ехэ һонирхомоор ороо: удэрынь «амаршаа», нүниидөө шуурса адхаран ородог байгаа. Тингээд удэрынь халуун паран хабатайханаар шараха. Сэсэгэй шэмэ шуурһан хэсүү ехэ. Зүгынүүдэй хүдэлмэри угаа ехэ.

***

Үглөөнэй агаар хоншуухан үнэрөөр дуурэн. Зунай арюун үхэр холо ойрын сэсэгүүдһээ тоһо суглуулһан зүгынүүд гэр байра тээшэ ерэнөд. Гэрэйнь үүдэ харахада ехэ һонирхолтой. Үнөөхи харуулшаднай постнууд дээрээ. Үүдэнэй урдахи бишинхан хэрэлсы дээрэ бархагар шара хүлтэй зүгынүүд буугаад лэ гүйтахан үүдээрээ гулдиран ороожо байна. Сэсэгэй тооһо хулдөө халдагаад, хүбүүдээ эдеэлүүлхээ асариад. Бархагар хүлтэй зүгынүүдэй дундуур ганса нэгэ сэбэр хүлтэй зүгынүүдэй ороосо һанахада харуулшад дүүелдэн тэдэ залхуу зүгынүүдые һөөргэнь намнажархина.

Удын аяма халуунай ерөхэдэ ногоо сэсэгэй үнэр агаарта бүри хурсаар хангалтана. Зүгын гэрнүүд сооһоо ама ураалаа долгомо халуун модой үнэр амтайгаар гарана. Зүгын городотһоо хүүемэ дүүемэ абяан гарана.

Зүгынүүдые түрүүшээр харахада эб эмхитүй гэжэ һанахаар. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ юм. Үүдэнэйнь урдахи һарабша самолодой буудаг аэродром шэнги. Тоһон ашаатай ерэжэ тэндэ бууһан зүгынүүд тоһоео тушаагаад, гэрһээ гараһан дары мэгдүү түргэнөөр һөөргөө таларуугаа пиидэжэ арилна. Харуулшад үүдэнүүдээ һэргэгээр һахиһан хэбээрээл байнад.

Худэлмэриншэ зүгынүүд бултадаа забда сулөөгүй. Эдэнэй дунда эхэ хатан зүгы гэжэ байдаг. Тэдэнэр хажуудаа тусхай харуулшадтай. Тэрэ харуулшалынь ямаршье ажал хэдэггүй, «бэлэндэ бэгээгэд, бэрхэдэ гэдэгэд» гэлдэд, сэнхир сэсэгтэ тала дээгүүр сэнгэжэ сэнгэжэ сэбэр бээрээ ерэд, харуулшалые харанньегүй гэрэуугаа ородог. Нажарай сагта нэлагай нидэм наадаар ябаһан тэдэ ажалда зүгынүүдэй байраһаа үлэшөөд намэрай хүйтэн хюрууда хулдажэ үхэдэг.

Зүгын хүгжэмдэ дүжэрөөд, зүүдэлһэн хүн шэнги ябажа ябахадамни Иван Степанович мойноной үзуурһаа далдана. Ойронь һонирхон ошоходомни:

— Би зүгын гэр соохине ганда харуулһууб, — гэбэ.

Тингээд, нэгэ тобхогор гэрхэнэйнь хажууда ошоод модон хабхагынь ара тээһээнь абаба. Тэрэнь шэл ханатай байгаа. Зүгын гэр соохи байдалые урдань харагдгүй дээрэһээ ехээр гайхажа һонирхобоб.

— Эхэ зүгыень харана гүш?

— Үгы.

— Энэ, өлө ябанз, — гэжэ ута гонзогоршог аад, бүлүүн мандагар хатан зүгые харуулба. Тэрэнь хойноһоо нэгэ хэды зүгынүүдые дахуулаад бэшэдһээ гом зэмэ бэдэрһэн юумэ шэнги удаахан ябажа ябаба. Гэр соохи клеткэнүүдынь ехэ жэгэ уранаар хүдэһэн байна. Зүгынүүдэй ехээр һэнхшэлдээд эхилхэдэ:

— Эдэшни наранда һаргаад, ууралхаяа һанаба. — гэжэ хэлээд модон үүлыень хаагаадхибо.

Июль һара баранһаа ехэ мед үгэдэг. Июль һарада ногоон нюргаяа хүсэжэ, сэсэг элбэг олон болодог. Арад зондо Иван-Чай гэжэ алдарһаһан хүрин хүхэ набшаһатай ургамал июль һарада айхабтар олоороо ургажа, һалхин доро долгилон һуудаг. Энэ үедэ 60—70 мянган зүгытэй бүлэ паратай нэгэ удэр соо 6 — 6,5 килограмм тоһо суглуулдаг. Энэ үедэ хуушан бүлэһөө шэнэ эхэ зүгы гаража, 30 — 35 мянган зүгытэй бүлэ болон эмхидэдэг. Тэрэ үедэнь харуулшан зорюута хаража байгаад, эхэ зүгыень тусгаар таһалжа үгэдэг юм. Зүгышэн байхада хурса шодэн, һонор шэхэн хэрэгтэй. Парин халдасатай, нигта хүн хэрэгтэй юм. Энэ хэрэгтэ дүй дүршэл ехэтэй, зүгын байдал мэдэхэ хүн городогойнь комендант болодог. Анханда өөрын ганса бүлэ зүгые хаража дүршэл олоһон Иван Степанович мунөө янлээд ехэ дүршэлтэй болоо. Гадна дайнай инвалид болоһон Никитеев гэгшэдэ Иван Степанович зүгын ажал дээрэ олоһон мэргэжэлээ заажа, өөртөө һайн туһалагшатай боложо байна.

Аяма халуун паран, баруун хойно ошожо, удэшэ болобо. Оһойн гол тээһээ һэбшээн улсэнэ. Аяар холо арюун үһатай Ангара мүрэнэй саана хүхэрэгшэ хадапууд тээгүүр паранай туяа алтан шараар харагдана. Мойно үлирэй һүүдэр зүүн урда зүг тээшэ унжагар ута болон унана. Паранай орохо үедэ зүгынүүд гэрһээ гаранагүй. Оройтоһон зүгынүүд байрадаа өрэнэ. Зүгын городок номгон аалихан нойртоо дарагдана. Хаб хараихы болоходо ганса хаг-руулшадынь үүдээ тойрон ябанад.

— Зай нүхэр амарая, выставкэ харанһаанаа үлүүтээр һонирхобо гүш? — гээд, ойроо байһан нэгэ гэрые шагнаад үзэнэ.

— Энэшине хоер болгожо һалгаахаа болоо,—гэбэ. Бишинхан сэнхир гэр соохи зүгынүүдэй түгшүүритэ байдалые дуугаарынь мэдэһэн байгаа.

Дольсон Мадасон.

БАЙГААЛИИН ҺОНИН ҮЗЭГДЭЛ

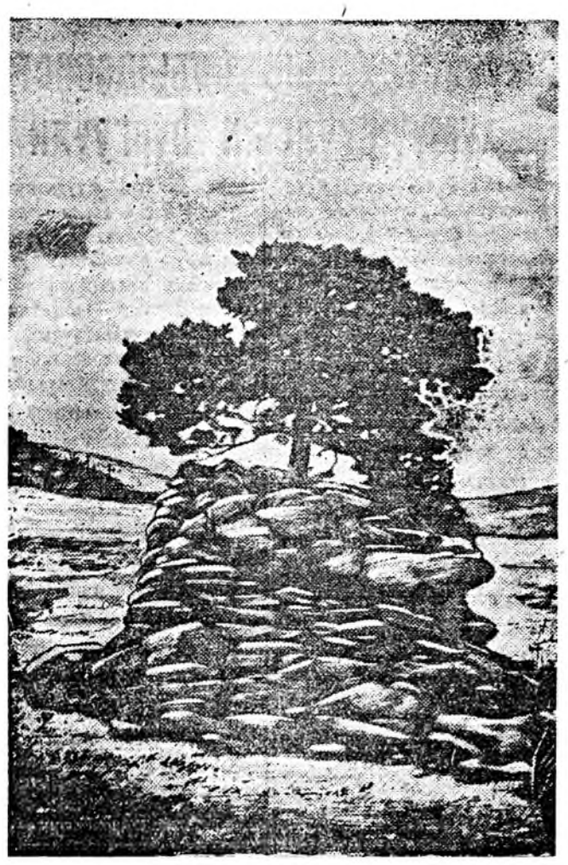

Селэнгын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой шадар юрэ бусын эрхэ байдалда ургалан ганса нарһан тон һонирхолтой юм. Энэ нарһан айхабтар ехэ байса шулуунай дундахи нүхэн сооһоо ургаһан байна. Байгаалиин энэ гайхамшагта үзэгдэл «Советскэ Буряад-Монгол» гэжэ кинофильм соо харуулагдаха юм

О. Зеккиин фото.

Һургуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлые һайнаар хүмүүжүүлхэ

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ асуудалаар республиканска зүблөөн үнэтэргэгдэбэ. Энэ зүблөөндэ городуудай ба аймагуудтахи хүүгэдэй байшангууд болон садуудые даагшад, хүмүүжүүлэгшэд хамта 108 хүн сугларба.

Энэ зүблөөн дээрэ «манай республика соохи һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ ябадалай мунөө үеын байдал» гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэбэ. РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Е. П. Зуева болон бусад нүхэдэй хэлэһэн үгэнүүдһээ мэдэхэдэ, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ ябатал тон муугаар табигдаһаниинь өлирбэ.

Һургуулиин наһа хүреөгүй хүүгэдые садууд болон хүүгэдэй байшангуудта хабаадуулха талаар һаяхан РСФСР-эй гэгээрэлэй Министрын тусхай приказ гараа. Тэрэ приказ соо манай Бүрят-Монголой АССР энэ талаар тон муу худэлмэриһэн республикануудай тоодо оролсоһон байна. Энэ хадаа Бүрят-Монголдо хүүгэдэй байшан болон садуудай хангалтатүйгөөр ажаллаһые элирүүлнэ гэжэ нүхэр Зуева хэлэбэ.

Саашаа нилээд олон дутуу дунланууд элирүүлэгдэбэ. Хүүгэдэй садууд болон байшангуудай бэйра байдалай заһабари хайша хэрэгтээр ба муугаар дүүргэгдэдэг. Ямаршье заһабариин худэлмэри үнэргөөгүй, хүүгэдэй эмхи-зургаанууд олон. Хүүгэдэй байшангуудай олонхинь үгтэһэн мунгэн зөөриеэ хэрэглэжэ шадаагүй. Жэшээлхэдэ, хүүгэдэй № 40 байшан тэрээндэ үгтэһэн 20 мянган түхэригөө өрэйдоол 100 түхэриг, хүүгэдэй № 28 байшан 8 мянган түхэригөө 912 түхэриг, хүүгэдэй № 31 байшан 6 мянган түхэригөө оройдоо 140 түхэриг хэрэглэһэн байна. Мун хүмүүжүүлгын худэлмэри муугаар табигданхай

Ехэнхидээ 1—2 час соо хүүгэдээрээ газаагуур ябажа ерээд удэрэй ажал дүүрэдэг жэшээтэй. Хүүгэлэй байшан болон садуудай хүмүүжүүлэгшэд өөһэдтөө даалгагдаһан тусхай уялгануудаа дүүргэхын оронцо пом унжажа гу, өөһэд зуураа юрын хөөрөө хэжэ, утаһаар элдэб юумэ оежо һууха ушарнууд үзэгдэнэ.

Хүүгэдэй яслиһаа гаража һургуулиа орохо болторынь үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы харюусалга хүүгэдэй байшангуудай хүмүүжүүлэгшэдтэ тудаха байна. Энэ хүндэтэ уялгаяа дүүргэхын түлөө сонхи хүмүүжүүлэгшэд оролдоногүй. Тоо тоолохо гу, али зураг зураха хэшээлнүүд тон буруугаар ябуулагдадаг. Хүүгэдые магтажа, өөһэдынь хүсэндэ этигүүлэн урмашуулхын орондо «ши муу хүбүүнши. Огто шадахагүй хүбүүн гээшэш» гэжэ зэмэлдэг ябалгаанууд үзэгдэдэг.

Мун тэрэшэлэн хүүгэдтэ тааруу һандай бэ стол болон оронууд ехэ дутагдалтай. Нэгэ орон дээрэ 2—3 хүүгэдэй унтажа байдаг баримтануд олон. Хүүгэдэй № 40 ба 9 байшангууд иимэ байдалтай.

Гадна хүүгэдэй зарим байшангуудые даагшад хэды хүүгэдэйгээ һургуулинуудта орохые ба хэды хүүгэдые яслинуудһаа абаха байһанаа мэдэдэггүй. Тиимэһээ һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые садта болон муугаэй байшанда оруулха худэлмэри муугаар ябуулагдана.

Хүмүүжүүлэгшэд худэлмэриингөө загай тон хахадыень хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хандуулха уялгатай байһанаа мэдэдэггүй. Хүүгэдые яажа зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай советскэ эрдэмтэдэй болон габьята багшанарай дүй дүршэл тухай литературануудые хүмүүжүүлэгшэд уншанагүй.

Гадна городой гэгээрэлэй таһаг хүүгэдэй байшангуудай ба садуудай худэлмэриилэгшэдэй салингай фондые ондоо эдэ-хоолой хөрэгтэ заримдаа гаргашалдаг. Тиимэһээ 1—2 һараар хожомдожо салингаа абаха ябадал хододоо үзэгдэнэ.

Һайнаар худэлмэрилжэ, хүүгэдэй садуул ба байшангуудые жэшээтэ һайн эмхи-зургаанууд болгоһон ударидагшад бии. Бусад садууд ба байшангуудые даагшад тэдэнэрэй ажалтай танилсажа, арюун һайхан үүсхэлнүүдынь халаг абаха зэргэтэй хүмүүжүүлэгшэд өөһэдөө һураха ороолодогүй. Һургуулида һуража эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ябадалые ямар нэгэ эшэбтөр үүргэ гэжэ алдуутайгаар һанаха баримтануд бии. Тиимэһээ хүүгэдэй байшангуудай 38 даагшад соо аяар 25 хүнүүдынь дунда һургуули дүүргээгүй байһан байха юм.

Хүүгэдэй байшан ба садуудта гэгээрэлэй Министерствэ ба городой гэгээрэлэй таһаг удэр бүриин халуун туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Хүүгэдэй эмхи-зургаанууд һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые олонинтын гуримтай танилсуулха, коллективэй байдалые мэдэрэн ойлгохо түрүүшын алхам олгохо уялгатай. Энэ шухала үүргээ Железнодорожно районой хүүгэдэй № 22 байшангай худэлмэрилэгшэд өрхим һайнаар мэдэрээ гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Мун нилээд олон бусад алдуу дутуунууд элирүүлэгдэжэ, хүүгэдэй садуул ба байшангуудые хүмүүжүүлгын худэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол гаргагдаба.

Нүхэр А. А. Ждановай сагһаа наһа бараһан тухайда бүхы дэ ажалшад шанална

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, сентябриин 2. (ТАСС). Андрей Александрович Ждановай наһа баралан тушаа Чехословакиин арад зон гүнзэгыгөөр шанална.

Коммунизмын илалтын түлөө нүхэр Ждановай тэмсэл ба ажа-ябадалда зорюулагдаһан статьянуудые бүхы Пражска газетэнүүд тунхаглаба. «Руде Право», «Народни Освобозони» ба бусад газетэнүүд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой некролог толилоо. Газетэнүүд хадаа нүхэр А. А. Ждановай портредуудые шаналал-гашуудалай рамканууд соо үгэбэ.

АНГЛИ

ЛОНДОН, сентябриин 2. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетэ нүхэр А. А. Ждановай дурасхаалда зорюулагдаһан редакционно статья дотороо иигэжэ бэшэбэ: «Ждановай нүшэхэдэ, уласхоорондын худэлмэришэнэй худэлөөн өөрынгөө асари ехэ хүнүүдэй нэгые алдаба. Нүхэр Жданов амгалан сагай ба дайн байлдаанай туршалгануудые үзэжэ гараад, Советскэ Союзай коммунистическэ партиин элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, онсогайхамшаг оюун бэлигтэй ба коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй үнэн байһанайгаа ашаар бүхы дэлхэй дээрэ маша ехэ нэрэ хүндэтэй болоһон байгаа. Тэрэнэй нүгшэһэн тушаа бүхы дэлхэй дээрэхи оломиллион хүнүүд шанална...».

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, сентябриин 2. (ТАСС). Нүхэр А. А. Ждановай нүгшэхэдэ, советскэ арадта тохеолдоһон гашуудалые французска ажалшад хубаалдана. Франциин ажалшадай гүнзэгы шаналалые мэдүүлһэн ба Советскэ Союзай ажалшадтай аха дүүгэй еһоор һаналаа нэгэдэнэн олон тоото телеграммануд ба бэшэгүүд Париждахи СССР-эй Посольствын нэрэ дээрэ ороной зүг бүхэнһөө ороно. Демократическа олон организациинууд энэ хүндэ гээлтэтэй дашарамдан, Французска демократуудай зүрхэндэ түрэһэн шаналал гашуудалай мэдэрэлые мэдүүлхын тулада өөһэдынгөө делегациинуудые Франциахи СССР-эй Посольстводо эльгээнэ.

МОНГОЛ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

УЛАН-БАТОР, сентябриин 2. (ТАСС). Бүхы газетэнүүд нүхэр А. А. Ждановай наһа бараһан тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнуудэй Советэй мэдээсэлые, некролог ба бусад материалнуудые нэгэдэхи хуудаһануудтаа, тэрэшэлэн нүхэр Ждановай портредуудые шаналал-гашуудалай рамканууд соо үгэһэн байна.

«Унэн» газетэ хадаа Монгол Арадай-революционно ... гэй Политбюрогой ба ... бо, тэрээн доторынь Центральна Комитедтэ ... мэдүүлнэ.

Нүхэр Ждановай ... тушаа Улан-Батортаа ... колоннин шаналал ... суглаан үсэгэлдэр ...

ИРАН

ТЕГЕРАН, сент... (ТАСС). «Разм» гэжэ ... тиин газетэ хадаа нү... ехэ портрет ба ВКП... гэй болон СССР-эй ... Советэй мэдээсэлэй тем... лэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ... гой гэшүүдэй гар тэ... рологые туруушынгэ ... та толилбо.

«Дад» гэжэ газетэ ... вай дурасхаалда ... биографическа статья ... дэлхэйн ажалшадай ... Ждановай ехэ суутай ... тэмдэглэнэ.

НОРВЕГИ

ОСЛО, сентябриин ... «Фрихетен» газетэ нү... наһа барахада тохеолдо... гашуудалай долгин ту... хэ зуураа, иигэжэ ... элитэ ехэ ажал-ябуулы... Александрович Жданов... хадаа гансаханшье СС... дуудта бэшэ. мун бүхы... дын худэлмэришэнэй ... рибэлгуй хүшэр гээлт...

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, сент... (ТАСС). Венгриин худа... ги ба бүхы ажалшад ... вистскэ партиин, Совет... ба уласхоорондын ... худэлөөнэй элитэ ехэ ... ша Андрей Александро... нүгшэһэн тухай мэдэ... гашуудалтайгаар угтаба.

ВКП(б)-гэй Центральн... ба Советскэ Правительс... дээрэ олон тоото т... Будапештдэ байгаа Сов... стводо ороо байна. Т... Венгриин ажалшад бо... вистскэ партиин, совет... үнэн хубүүн, коммуни... түлөө өрөө шуу тэмсэ... А. А. Ждановай нүгш... гүнзэгы гашуудалаа м...

ВКП(б)-гэй Централь... Венгерскэ ажалшадай ... тральна хүтэлбэриин ... леграммые, СССР-эй Ве... гэй Президиумэй туруу... Швернигтэ Венгриин ... кашич Арпаадай өлгэ... мые, тэрэшэлэн ВКП(б)... тральна Комитедтэ Венг... юзуудай Советэй телег... центральна газетэнүүд ...

Эдуард Бенеш наһа бараб...

ПРАГА, сентябриин 3. (ТАСС). Мунөөдэр Сизимово Усти гэжэ өөрынгөө байрада Чехословацка республикын урда... доктор Эдуард Бенеш ...

ЗАРЛАЛ

Политическэ ба научна өрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна Обществын түлөөлэгшэ 1948 оной сентябриин 7-до обществынгоо гэшүүдэй суглаае Улан-Удэ городой научна худэлмэрилэгшэдэй ба интеллигенциин хабадалцатайгаар зарлаба.

Хэлсэхэ асуудалнууд:

1. Биологическа наукадахи байдалда зорюулһан, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ худөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академиин сессиин дүнгүүд.

(Профессорэй ... шэ Иван Сергеев... ковэй өлидхэл)

2. И. В. Мичуринай пропагандалха хэмжэ... тухайда Бүхэсоюзна О... лөөлэгшын мэдээсэл.

Түс суглаан Совет... Байшангай Сталинск... үдэшын 8 часта ... биледуудээр орохо юм. ... дуудые Обществын ... һөө абаха. Адресы... **Советов, 3-й этаж, ком... фон № 3-06.**

* * *

Байгша оной сентябриин 7-ной удэшын 8 часта БМАССР-эй Урангохеолшодой Союзда (Ленина, 26). Арсалан Жамбаноной шулэгүүдые зүбшэн хэлсэлгэ ... Тэрээндэ хабадахые ... дана.

Харюусалгата редакторай орлогшо Б...

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА

«Прогресс» «Оперетта»

«Эрдэм» «Андалузские ночи»

Победа гэжэ промартель эл...дэб хэмжээтэй одеялнуудые, матрацуудые өөрынгөө хүбэн табижа ...хо захилнуудые зонһоо абаха байна.

Хандаха адрес: *Портновская мастерская. Ул. Профсоюзная, № 15. Правление арт ...*

Улан-Удын суд... рилгын завод түлэ... радаһа, горбуль ... буль хэдыешье ... байна,

Хандаха адрес: С... ская, 1|19. Судо... производственный ...

„Трансэнергокадр... автоһургуули шоф... ба бусад кадрнуудта... хэхэ курсонуудта ... дые абаха байна.

Адресынь. 3-я Тр... ная № 122.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80, зам. редактора—3-23, ответ. секретаря —3-23; отделов: партийной и комсомольской ... сельского хозяйства—4-52, культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов— 4-52 (2 зв.), объявлений— (2-64 2 зв.), Для междугородних переговоров—16.

Ц—00438. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж ...